

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΔΙΕΘΝΕΣ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ & ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ**

ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

1. ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Β. ΚΑΡΑΓΙΩΡΤΟΥ

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι να εξετάσει την εξέλιξη και διαμόρφωση του Διεθνούς και του Ενωσιακού Δικαίου υπό το πρίσμα της θεωρητικής και νομολογιακής επεξεργασίας των σχετικών κανονιστικών προβλέψεων. Ειδικότερα, στο πρώτο μέρος του μαθήματος, που περιλαμβάνει τις έξι πρώτες διαλέξεις εξετάζονται τα ακόλουθα:

- Η εξελικτική πορεία και διαμόρφωση του Διεθνούς Δικαίου Περιβάλλοντος,
- Οι πηγές του με έμφαση στην ανάλυση της δομής των Πολυμερών Περιβαλλοντικών Συμφωνιών ως συμβατικών κειμένων, καθώς και στους μηχανισμούς διασφάλισης της συμμόρφωσης με αυτές (Compliance Mechanisms).
- Οι αρχές του Διεθνούς δικαίου περιβάλλοντος,
- Κάποιες ειδικές θεματικές, όπως το πλαίσιο για την προστασία της βιοποικιλότητας και η προστασία και διαχείριση των διασυνοριακών υδάτων.

Στο δεύτερο μέρος του μαθήματος, που περιλαμβάνει τις άλλες επτά διαλέξεις, εξετάζονται τα ακόλουθα:

- η εξελικτική διαμόρφωση του ενωσιακού δικαίου περιβάλλοντος ως κλάδου του ενωσιακού δικαίου,
- η αρμοδιότητα της Ένωσης για τα θέματα περιβάλλοντος
- οι βασικές ρυθμίσεις του πρωτογενούς ενωσιακού δικαίου, στις οποίες κατοχυρώνονται οι στόχοι και οι αρχές του εν λόγω κλάδου
- η διαδικασία που κινείται σε περίπτωση παραβίασης.

Ορισμένες βασικές θεματικές, όπως το εργαλείο της Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, τα περιβαλλοντικά διαδικαστικά δικαιώματα, καθώς και η προστασία της φύσης, των υδάτων και της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα.

2. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ.

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Α. ΠΑΣΣΑΣ, Χ.ΠΛΑΤΙΑΣ

Το μάθημα αποσκοπεί στην εισαγωγή των φοιτητριών και των φοιτητών στα ζητήματα του περιβάλλοντος και της ενέργειας και στην εξοικείωσή τους με το σύστημα της ΕΕ και την ιδιαίτερη φύση της πολιτικής της ΕΕ για το περιβάλλον και την ενέργεια. Αναδεικνύει με αυτό τον τρόπο δύο νευραλγικούς τομείς πολιτικής της ΕΕ στο πλαίσιο του παραδείγματος της βιώσιμης ανάπτυξης και εμβαθύνει στη μεταξύ τους σχέση. Ειδικότερα στοχεύει στη γνώση και κατανόηση των θεσμικών, οργανωτικών και λειτουργικών χαρακτηριστικών και στοιχείων της πολιτικής, της διαμόρφωσης της

ατζέντας, των στρατηγικών επιλογών και των περιεχομένων πολιτικής, όπως προκύπτουν στη βάση ενός ευρύτερου σχεδιασμού και γενικότερων οραματικών πρωτοβουλιών, επιμέρους σχεδιασμών και προγραμματικών πλαισίων, αλλά επίσης των διαδικασιών, των μέσων και των εργαλείων που αξιοποιούνται στα συγκεκριμένα πεδία.

Το μάθημα αναλύεται στις ακόλουθες ενότητες:

- Το σύστημα της ΕΕ: Διαμόρφωση και υλοποίηση πολιτικής.
- Περιβαλλοντικά και ενεργειακά ζητήματα, προβλήματα, προκλήσεις και ευκαιρίες για την ΕΕ – Αποτίμηση και απαιτήσεις πολιτικής και διακυβέρνησης.
- Περιβάλλον, ενέργεια και βιώσιμη ανάπτυξη: Εννοιολογικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις – Από τη διεθνή διάσταση στην ευρωπαϊκή πολιτική – Ιστορική εξέλιξη της πολιτικής της ΕΕ και σύνδεση περιβαλλοντικών και ενεργειακών στόχων.
- Οργανωμένα συμφέροντα και βασικοί δρώντες στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας.
- Ζητήματα σχεδιασμού, πολιτικής και διακυβέρνησης για το περιβάλλον και την ενέργεια.
- Οραματικές πρωτοβουλίες και στρατηγικές ως πλαίσιο πολιτικής.
- Περιεχόμενα και επιλογές πολιτικής. Τομείς παρέμβασης και προτεραιότητες
- Η εξωτερική διάσταση της πολιτικής της ΕΕ.
- Ζητήματα υλοποίησης και διακυβέρνηση.
- Μέσα και εργαλεία διακυβέρνησης της ΕΕ για το περιβάλλον και την ενέργεια
- Παραδείγματα δράσεων στην ΕΕ στο πεδίο του περιβάλλοντος και της ενέργειας – Βασικά συμπεράσματα.
- Αξιολόγηση και προοπτικές της πολιτικής της ΕΕ.

3. ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΕ

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μ. ΜΕΝΓΚ-ΠΑΠΑΝΤΩΝΗ

Στόχος του μαθήματος είναι η εξέταση του δικαιού της ΕΕ για την αγορά της ενέργειας. Προς τούτο, μετά από μια γενική επισκόπηση της εξελικτικής πορείας του δικαιού της ενέργειας στην ΕΕ, θα αναλυθεί το δικαίο της εσωτερικής αγοράς της ενέργειας, το ρυθμιστικό πλαίσιο και το δικαίο του ανταγωνισμού για την ενέργεια. Επίσης, θα γίνει σύντομη παρουσίαση της αρχιτεκτονικής του δικαιού της ενέργειας στις ΗΠΑ, με στόχο τη σύγκριση των δύο ρυθμιστικών συστημάτων.

Ειδικότερα οι θεματικές των διαλέξεων του μαθήματος θα έχουν ως ακολούθως:

1. Δικαίο για την εσωτερική αγορά της ενέργειας.
2. Εξελικτική πορεία της απελευθέρωσης στους διάφορους τομείς της ενέργειας
3. Ζητήματα συντρέχουσας αρμοδιότητας (Ενωσης – κρατών μελών, ACER-εθνικές ανεξάρτητες αρχές)
4. Ζητήματα ρύθμισης για την ενέργεια (unbundling, ασφάλεια ενεργειακού εφοδιασμού, υποδομές, υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος, κλπ)
5. Δικαίο του ανταγωνισμού – κρατικές ενισχύσεις
6. Το δευτερογενές δικαίο για την αγορά της ηλεκτρικής ενέργειας
7. Το δευτερογενές δικαίο για την αγορά φυσικού αερίου

8. Αποτίμηση του νέου Πακέτου «Καθαρή ενέργεια για όλους του Ευρωπαίους»
9. Μεταφορά του Ευρωπαϊκού δικαίου για την ενέργεια: Το παράδειγμα της Ελλάδος
10. Η ρύθμιση του κλάδου των υδρογονανθράκων
11. Το δικαίο για τις ΑΠΕ
12. Ρυθμιστική αρχιτεκτονική για την ενέργεια της ΕΕ και των ΗΠΑ: Σύντομη αποτίμηση

4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ **ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ζ. ΔΗΜΑΔΑΜΑ**

Το μάθημα Οικονομικά του Περιβάλλοντος και Ενέργεια αφορά στην ανάλυση και ερμηνεία της σχέσης οικονομίας και περιβάλλοντος με στόχο την κατανόηση της αμφίδρομης σχέσης των δυο αλλά και την αναγκαιότητα προστασίας και αιεφορικής διαχείρισης των φυσικών πόρων και ειδικά των ενεργειακών πόρων.

Σε αυτό το πλαίσιο ανακύπτουν σειρά καίριων ερωτήματα όπως: Ποια είναι τα πεπερασμένα όρια του περιβάλλοντος; Υπάρχει αφθονία στους φυσικούς πόρους; Πως ορίζουμε τη “βέλτιστη ρύπανση” ή τα «δικαιώματα ιδιοκτησίας» στο περιβάλλον; Η αγορά μπορεί να επιλύσει μόνη της τις ανισοροπίες που προκύπτουν ή χρειάζεται κρατική παρέμβαση; Ποιος ο ρόλος της συμμετοχικής διακυβέρνησης στην άρση των περιβαλλοντικών προβλημάτων; Είναι η βιώσιμη ανάπτυξη μονόδρομος και υπό ποιες προϋποθέσεις;

Στο παρόν μάθημα καλούμαστε να αναδειξουμε τις διαφορετικές οικονομικές σχολές σκέψης, σχετικά με την κατανόηση, την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος και της ενέργειας, ως έναν από τους βασικούς φυσικούς πόρους.

Το μάθημα αναλύεται στις ακόλουθες ενότητες:

- Εισαγωγή στις βασικές αρχές της Οικονομικής του Περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων με έμφαση στην ενέργεια.
- Βασικές προσεγγίσεις της οικονομικής σκέψης για το περιβάλλον. Η κλασσική προσέγγιση: “Αφθονία και σπανιότητα των φυσικών πόρων”. Η μαρξιστική προσέγγιση.
- Ο ρόλος της αγοράς και η νεοκλασική προσέγγιση στην οικονομική σκέψη. Θεωρία/κριτήριο κατά Pareto για την άριστη κατανομή των πόρων.
- Ο ορισμός και η διάκριση των εξωτερικών επιδράσεων και των εξωτερικών οικονομιών. Εξωτερικές οικονομίες και η περίπτωση της ρύπανσης. Η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» και το άριστο επίπεδο ρύπανσης.
- Τρόποι εσωτερικευσης των εξωτερικών επιδράσεων. Η ελεύθερη διαπραγμάτευση και το θεώρημα του Coase.
- Συστήματα ιδιοκτησίας στο περιβάλλον και ο ρόλος του κράτους κατά την Κεϋνσιανή προσέγγιση. Διακρίνεται ο ρόλος του κράτους σε σχέση α) με τις άμεσες περιβαλλοντικές παρεμβάσεις και το άριστο επίπεδο ρύπανσης και η περίπτωση

επιβολής απαγορεύσεων από το κράτος. β) με τις έμμεσες κρατικές περιβαλλοντικές παρεμβάσεις: η τεχνολογία, οι περιβαλλοντικοί φόροι και οι περιβαλλοντικές επιδοτήσεις.

- Η αγορά δικαιωμάτων ρύπανσης. Επίλυση μέσω των μηχανισμών των τιμών και της αγοράς.
- Οικονομικά Υποδείγματα και περιβάλλον.
 - Η ανάλυση κόστους αποτελεσματικότητας
 - Η ανάλυση κόστους οφέλους
 - Η πολυκριτηριακή ανάλυση
- Μελέτη περίπτωσης. Επιλογή-Εξειδίκευση Οικονομικού Υποδείγματος για την οικονομική αξιολόγηση των συστημάτων περιβαλλοντικής Διαχείρισης σε επίπεδο επιχείρησης. Αξιολόγηση εφαρμογής.
- Περιβάλλον και ενεργειακός τομέας. Βασικές έννοιες και ορισμοί για την ενέργεια και το ενεργειακό ισοζύγιο, των ενεργειακών και περιβαλλοντικών συστημάτων, την αποτίμηση της αξίας των ενεργειακών και φυσικών πόρων σε σχέση με εναλλακτικές οικονομικές σχολές σκέψης (οικολογική σχολή, «από ανάπτυξη»).
- Ενεργειακή αγορά, την ισορροπία και τις ρυθμίσεις. Τα Οικονομικά για την ενέργεια σε ανταγωνιστικές αγορές, η ενεργειακή αποδοτικότητα. Η Ενεργειακή ανάπτυξη και πολιτική.
- Σχέσεις οικονομικών του περιβάλλοντος, κλιματικής αλλαγής και ενεργειακής εξάρτησης. Διεθνείς συμφωνίες για το εμπόριο ρύπων, την κλιματική αλλαγή και την ενέργεια (Πρωτόκολλο του Κιότο, Συμφωνία της Κοπεγχάγης, Συμφωνία του Παρισιού). Ενεργειακό «αποτόπωμα». Νέες τεχνολογίες μειώσεις ρύπων και εναλλακτικές μορφές ενέργειας (π.χ. ΑΠΕ).
- Διεθνής Πολιτική και Οικονομία του Περιβάλλοντος και της Ενέργειας. Περιβάλλον και παγκόσμιοι ενεργειακοί πόροι. Παγκοσμιοποίηση και το έλλειμμα δημοκρατικής διακυβέρνησης για μια αειφόρο ανάπτυξη.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ Β' ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ

1. ΔΙΚΑΙΟ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Β. ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΟΥ, Χ. ΠΛΑΤΙΑΣ

Βασικός στόχος του εν λόγω μαθήματος είναι να εξετάσει το κανονιστικό πλαίσιο σε διεθνές και ενωσιακό επίπεδο, τις πολιτικές και τα χαρακτηριστικά της διακυβέρνησης στο πεδίο της κλιματικής αλλαγής, που αποτελεί το σημαντικότερο περιβαλλοντικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει στην παρούσα φάση ο πλανήτης μας. Οι έξι ενότητες που πραγματεύονται το βασικό κανονιστικό πλαίσιο του Δικαίου για την Κλιματική Αλλαγή

σε διεθνές και ενωσιακό επίπεδο είναι οι ακόλουθες:

- Το ρυθμιστικό πεδίο του Δικαίου για την Κλιματική Αλλαγή: μετριασμός, προσαρμογή και χρηματοδότηση δράσεων και η σύνδεση με βασικές αρχές του Διεθνούς Δικαίου Περιβάλλοντος.
- Η σταδιακή διαμόρφωση του Διεθνούς Δικαίου για την Κλιματική Αλλαγή : Οι βασικοί άξονες και το κανονιστικό περιεχόμενο της Σύμβασης Πλαίσιο και του Πρωτοκόλλου του Κιότο για την Κλιματική Αλλαγή.
- Οι βασικοί άξονες και το κανονιστικό περιεχόμενο της Συνθήκης των Παρισίων για την Κλιματική Αλλαγή.
- Βασικοί άξονες του κανονιστικού πλαισίου της ΕΕ για την κλιματική αλλαγή και η διαδικασία αναδιαμόρφωσής του στο πλαίσιο επίτευξης των νέων στόχων.
- Το εργαλείο των εμπορεύσιμων δικαιωμάτων εκπομπών ως κεντρικός πυλώνας του ενωσιακού δικαίου για την κλιματική αλλαγή.
- Οι στόχοι για τους κλάδους που δεν εντάσσονται στο σύστημα εμπορεύσιμων δικαιωμάτων εκπομπών.

Οι έξι ενότητες που αφορούν την πολιτική και τη διακυβέρνηση για την κλιματική αλλαγή αναλύονται ως ακολούθως:

- Το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής ως βασικό διακύβευμα για την πολιτική και τη διακυβέρνηση. Χαρακτηριστικά και προκλήσεις πολιτικής και διακυβέρνησης.
- Διεθνής κλιματική πολιτική και διακυβέρνηση. Ο μακρὸς δρόμος από το Κιότο στο Παρίσι.
- Πολιτική και στρατηγικές της ΕΕ για την κλιματική αλλαγή (I) - Εσωτερική διάσταση.
- Πολιτική και στρατηγικές της ΕΕ για την κλιματική αλλαγή (II) - Εξωτερική διάσταση.
- Σενάρια πολιτικής και διακυβέρνησης για την κλιματική αλλαγή.
- Κλιματική αλλαγή και πολιτική στην Ελλάδα.

2. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μ. ΜΕΝΓΚ-ΠΑΠΑΝΤΩΝΗ

Στόχος του μαθήματος είναι να καλύψει ειδικές θεματικές ενότητες του δικαίου της ΕΕ για την ενέργεια.

Προς τούτο, στο πρώτο μέρος του μαθήματος θα αναλυθεί ο τομέας των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ στον τομέα της ενέργειας:

- στόχοι, αρμοδιότητα και αντιπροσώπευση της Ένωσης
- ΕΑΕ στον τομέα της ενέργειας: ζητήματα που προκύπτουν από τις intra-BITs, τις extra-BITs, και της νέας γενιάς συμφωνίες της Ένωσης για το εμπόριο και τις επενδύσεις,
- Χάρτης της Ενέργειας
- Συνθήκη για την Ενεργειακή Κοινότητα και Ενεργειακή Ένωση

Επίσης, έμφαση θα δοθεί σε εμβληματικές υποθέσεις για την ενέργεια που κρίθηκαν στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο ή σε διαιτητικά δικαστήρια, και είχαν αντίκτυπο αφενός στη διαμόρφωση της ενεργειακής αγοράς της ενέργειας και στα ζητήματα αναφορικά με τους τρόπους επίλυσης των διαφορών (βλ. υπόθεση ΔΕΗ, Achmea, NordStreamII, κλπ.)

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΠΙΛΕΓΕΤΑΙ 1 ΜΑΘΗΜΑ)

1. ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γ. ΤΣΑΛΤΑΣ

Κατηγορίες κρατών και χωρών της διεθνούς κοινότητας με βάση το αναπτυξιακό κριτήριο. Αναπτυγμένος Βορράς και Αναπτυσσόμενος Νότος. Ειδικές κατηγορίες του αναπτυσσόμενου νότου με βάση το οικονομικό και το γεωγραφικό κριτήριο. Αρχές και πηγές του δικαίου της ανάπτυξης. Ανάπτυξη και ανθρώπινα δικαιώματα.

-Εξέλιξη αναπτυξιακού φαινομένου διαχρονικά. Από την οικονομική ανάπτυξη του '60 στη βιώσιμη ανάπτυξη του '80. Από τη Συνδιάσκεψη της Στοκχόλμης στη Συνδιάσκεψη του Ρίο (1992), σ' εκείνην στο Γιохάνεσμπουργκ (2002) και στη συνέχεια στο Ρίο (2012). Ανάπτυξη και περιβάλλον. Παράλληλη εξέλιξη, αλληλεπίδραση των σύγχρονων πολιτικών προς την περιβαλλοντική ολοκλήρωση και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Περιεχόμενο βιώσιμου αναπτυξιακού φαινομένου. Σχέσεις οικονομίας κοινωνίας και περιβάλλοντος. Οι αναπτυξιακοί στόχοι της χιλιετίας. Οι αναπτυξιακοί στόχοι για της Agenda 2030.

-Πολιτικές της βιώσιμης ανάπτυξης: Βιώσιμη Ανάπτυξη και κλιματική αλλαγή. Βιώσιμη ανάπτυξη και ενεργειακοί φυσικοί πόροι με έμφαση στη θάλασσα. Βιώσιμη ανάπτυξη και ΑΠΕ.

-Διακυβέρνηση και βιώσιμη ανάπτυξη. Διεθνής συνεργασία και ανάπτυξη. Περιφερειακή συνεργασία και ανάπτυξη. Οι δεκαετίες των Ηνωμένων Εθνών για την Ανάπτυξη. Διεθνείς Αναπτυξιακοί Οργανισμοί.

2. ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Ε. ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΣ

Σκοπός του τμήματος αυτού είναι η εξέταση, διεπιστημονική ανάλυση και ανάδειξη των στοιχείων της δημιουργίας και άσκησης της θαλάσσιας περιβαλλοντικής διακυβέρνησης στη Μεσόγειο που έχει εγκαθιδρυθεί και εφαρμόζεται στο πλαίσιο της Σύμβασης της Βαρκελώνης για την Προστασία του Θαλάσσιου Περιβάλλοντος και των Παράκτιων Περιοχών της Μεσογείου Θαλάσσης και των επτά εκτελεστικών Πρωτοκόλλων της, το λεγόμενο Σύστημα της Σύμβασης της Βαρκελώνης, που αποτελεί και το διεθνές πρότυπο περιφερειακής διακυβέρνησης για το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Ειδικότερα αναλύεται η φύση του καθεστώτος της συμβατικής περιβαλλοντικής διακυβέρνησης που εγκαθιδρύει η Σύμβαση της Βαρκελώνης στο ιδιόμορφο πεδίο

αναφοράς (context) του Μεσογειακού χώρου, η ιστορική του εξέλιξη από τομεακή σε

ολοκληρωμένη περιβαλλοντική διακυβέρνηση, και η μεθοδολογική του προσέγγιση ως σύστημα «Σύμβασης-πλαίσιο και διαδικασίας εκτελεστικών Πρωτοκόλλων» που συνεπάγονται κλιμακωτή εξειδικευτική περιβαλλοντική διακυβέρνηση. Εξετάζεται η ιδιότυπη σχέση της Σύμβασης της Βαρκελώνης με το Μεσογειακό Σχέδιο Δράσης που αποτελεί τον επιστημονικό και τεχνικό πυλώνα και αρθρώνει τη δηλωτική όψη της περιβαλλοντικής διακυβέρνησης του συστήματος, τελώντας σε δημιουργική αλληλεπίδραση με τη συμβατική διακυβέρνηση της Σύμβασης της Βαρκελώνης.

Ακολούθως, το μάθημα διερευνά τις αρχές και τα πρότυπα της περιβαλλοντικής διαχείρισης του Συστήματος της Σύμβασης της Βαρκελώνης και το σύνολο των λειτουργικών όψεων της συμβατικής περιβαλλοντικής διακυβέρνησης, τα οποία και χαρακτηρίζουν όλα τα συμβατικά περιβαλλοντικά καθεστώτα: η συμμετοχή του κοινού στο σύστημα διακυβέρνησης και το επίπεδο της συμμετοχικής διακυβέρνησης, το πολυεπίπεδο θεσμικό υπόβαθρο του καθεστώτος περιβαλλοντικής διακυβέρνησης, και τα θεμελιώδη νομικά θέματα της λογοδοτικής ευθύνης, της διαδικασίας και του μηχανισμού συμμόρφωσης, καθώς και της αναθεωρητικής διαδικασίας. Τέλος, αναλύονται οι διασυνδέσεις του Συστήματος της Σύμβασης της Βαρκελώνης με τα σχετικά παγκόσμια και περιφερειακά καθεστώτα περιβαλλοντικής διακυβέρνησης, αλλά και η διασύνδεσή της με τους Στόχους του ΟΗΕ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη μέσα από τη Μεσογειακή Στρατηγική για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΠΙΛΕΓΕΤΑΙ 1 ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΜΑΘΗΜΑΤΑ)

- 1. ΤΟ ΜΗ ΕΠΙΛΕΓΕΝ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΔΥΟ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΜΑΘΗΜΑΤΑ**
- 2. ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ. ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ (ΠΜΣ Ευρωπαϊκό Δίκαιο και Πολιτική)**
- 3. ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ (ΠΜΣ Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγικές Σπουδές)**